

Kunda Ühisgümnaasiumi III kooliastme loovtöö temaatika valiku, juhendamise, töö koostamise ja hindamise kord

III kooliastmes 8. klassis korraldab põhikool õpilastele läbivatest teemadest lähtuva või õppeaineid lõimiva loovtöö, milleks on uurimus, projekt, kunstitöö või muu taoline. Kool avaldab loovtöö teemade valiku kooli kodulehel hiljemalt õppeaasta 1. septembriks koos juhendajate nimedega. Õpilane valib pakutud teemade hulgast. Õpilasel on õigus pakkuda ka ise loovtöö teema ja pöörduda juhendamise sooviga õpetaja poole. Loovtööd võib teha nii individuaalselt kui ka kollektiivselt.

Põhikooli lõpetab õpilane, kellel õppeainete viimased aastahinded on vähemalt „rahuldavad”, kes on kolmandas kooliastmes sooritanud loovtöö ning kes on sooritanud vähemalt rahuldava tulemusega eesti keele eksami, matemaatikaeksami ning ühe eksami omal valikul.

Loovtöö on juhendatud õppeprotsess, mille käigus õpilane iseseisvalt või rühmatööna rakendab iseseisva töö oskusi ja omandatud teadmisi, arendab loovust ja kinnistab ning täiendab koolis omandatud. Loovtöoga kaasneb eestikeelne kirjalik osa. Kirjalik osa sisaldab teoreetilisi selgitusi, protsessi kirjeldust, õpilase enesehinnangut eesmärkide ja tegevuskava täitmise ning töö tulemuse kohta.

Õpilase juhendaja ja teema valiku kinnitab koolidirektor kooskõlastatult juhendaja ja koordinaatoriga (8. klassi klassijuhataja) I trimestril, oktoobris.

Õpilastööde koostamise üldine ajakava:

I trimester	Õpilased valivad teema ja kooskõlastavad selle juhendava õpetajaga.
II trimester	Õpilased teevad koos juhendajaga vahekokkuvõtte tööde valmimisest.
III trimester	Esitlused, tagasiside ja hindamine.
juuni	Tähtjaks valmimata või ebaõnnestunud tööde lõpetamine ja esitlus.

Õpilastööde koostamise ja esitamise täpse ajakava kinnitab kooli direktor iga õppeaasta alguses. Loovtöö kirjalik osa peab olema esitatud üks nädal enne kaitsmist. Õpilase lubab kaitsmisele loovtöö juhendaja. Õpilastöö esitlemine toimub selleks spetsiaalselt korraldatud loovtööde kaitsmisel, distantsõppe korral TEAMS- keskkonnas.

Õpilasuurimuste ja praktiliste tööde üldine teema III kooliastmes (8. klassis): Igaüks on andekas.

Loovtöö vormid võivad olla uurimus, etendus (dramatiseering, kirjanduslik eneseväljendus, tantsuetendus jne), kunstilooming (joonistus, koomiks, maal, graafika, skulptuur, keraamika, fotomontaaž, videofilm, animatsioon, disainitöö, käsitööese, tegevuskunsti esitlus, moekollektsioon jne), helilooming, kooli, klassi või muu sündmuse organiseerimine ja läbiviimine, ajalehe koostamine, spordiprojekt, keskkonnaprojekt, arvutiprogramm, veebileht vm.

1. Uurimistöö

Uurimistöö on kirjalik tekst, kus õpilane keskendub mingile uurimisprobleemile. Õpilase eesmärgiks on saada täpsemat teavet uuritava teema kohta, leida vastuseid töö sissejuhatuses püstitatud uurimisküsimustele. Uurimistöös tuleb oma mõtteid edasi anda loogiliselt ning

korrektses keeles. Uurimistöö ei ole referaat. Kuigi teistele autoritele võib viidata, peaks töö iseloom olema valdavalt analüüsiv, kus olulisel kohal on autori enda järeldused, tõlgendused ja üldistused. Uurimistöö põhiosa maht on 6 -10 lehekülge.

Uurimistöö põhiosa koosneb sissejuhatusest, töö põhiosast ja kokkuvõttest.

Sissejuhatuses antakse põhjendus teemavalikule, lühike ülevaade sellest, milliseid küsimusi uurima hakatakse, millised on varasemad seisukohad, vajaduse korral püstitatakse hüpotees ehk oletus. Samuti tutvustatakse uurimismeetodeid. Sissejuhatuses võib märkida, millised raskused töö kirjutamisel ette tulid.

Töö põhiosa jaotatakse loogiliselt seostatud ja kronoloogiliselt järjestatud peatükkideks ja alapeatükkideks. Kui peatükis on alapeatükid, siis peab neid olema vähemalt kaks; liiga lühikesed alapeatükid on otstarbekas ühendada sisuliseks tervikuks. Teema esitamise süsteemsuse huvides on soovituslik kasutada: tabeleid, diagramme, jooniseid ja graafikuid, loetelusid, tsitaate, valemeid.

Kokkuvõttes esitatakse lühidalt, kas tööle seatud eesmärgid said täidetud ning uurimisküsimus(t)ele vastatud. Kokkuvõttes enam uut infot ei esitata. See on töö lõplik hinnang.

2. Üritus

Loovtööna ürituse läbiviimise puhul algab analüüs juba ürituse tarbeks tehtud ettevalmistuste. Seejärel antakse ülevaade läbiviidud üritusest ning lõpuks ka hinnang ürituse õnnestumise kohta.

Ettevalmistused ürituse läbiviimiseks:

- millal alustasid ürituse planeerimist;
- kas ja kui suur on ürituse eelarve;
- millised tegevused planeerisid ürituse jaoks;
- kust leidsid inspiratsiooni;
- kas ja kuidas teavitasid sihtrühma ürituse toimumisest;
- millised abivahendid on vajalikud ürituse läbiviimiseks (muusika, vahendid mängudeks, ruumipaigutusega seotud asjad, dekoratsioonid, toidunõud jms);
- kes ja kuidas aitasid üritust kavandada.

Ürituse läbiviimine:

- millal üritus toimus, kaua kestis;
- millised olid vahetult enne ürituse algust tehtud ettevalmistused;
- kirjeldused ürituse tegevustest (mängud ja nende lühike kirjeldus, viktoriinid, esinejad jne);
- kes ja kuidas aitasid üritust läbi viia.

Tegevused pärast üritust:

- koristamine;
- hinnang läbiviidud üritusele;
- milline oli üritusel osalejate tagasiside (võib läbi viia ka väikse küsitluse);
- mis õnnestus;
- mis oleks võinud olla paremini, protsessi käigus tekkinud kitsaskohad;
- soovitused teistele, kes hakkavad läbi viima samalaadset üritust.

3. Muu praktiline töö (valmib mingi ese, teos, film vms)

Praktilise töö sisuks on tööprotsessi kirjeldamine ning illustreerimine fotomaterjaliga, mis annab ülevaate töö valmimise etappidest:

- tööks valitud materjali, tehnikate, vahendite kirjeldus ja põhjendus (mis on nende eelised teiste ees);
- praktilise töö eelarve juhul, kui on rahalisi väljaminekuid;
- ettevalmistuste kirjeldamine (kavandi, mustandi, stsenaariumi vms loomisprotsessi kirjeldamine);
- kuidas nägi välja põhitöö valmimine ja kaua see aega võttis;
- kirjeldada tööprotsessi selliselt, et lugejal tekiks ettekujutus töö mahust (nt mingi keerulisema elemendi joonistamine; filmi puhul kui kaua võttis aega mõne eriti keeruka stseeni lavastamine; mõne eseme valmistamisel detailide viimistlemine vms), illustreeri fotomaterjaliga;
- millised raskused tekkisid töö käigus ja kuidas said neist üle;
- milliseid muudatusi tegid oma töös võrreldes esialgse plaaniga.

Loovtöö vormistamine

Loovtöö kirjalik esitus koosneb järgmistest osadest:

1. tiitelleht,
2. sisukord,
3. sissejuhatus,
4. töö põhiosa (peatükid, alapeatükid),
5. kokkuvõte,
6. kasutatud kirjandus/allikaloend,
7. lisad (vajadusel).

Tiitellehel peavad olema välja toodud õppeasutuse nimi; koostaja ees- ja perekonnanimi; töö pealkiri; töö iseloom – loovtöö; juhendaja ees- ja perekonnanimi; töö valmimise koht ja aasta. Punkti tiitellehel ei kasutata. Leheküljenumbrit tiitellehele ei panda. Uurimistöö tiitellehe näidis on toodud käesoleva juhendi lisas.

Sisukord hõlmab endas kõigi üksikute alajaotuste täielikke pealkirju koos leheküljenumbritega. Sisukorra liigendus pealkirjadeks ja alapealkirjadeks peab vastama töös kasutatud liigendusele. Sisukord koostatakse tekstitöötlusprogrammi abil. Sisukorra leheküljenumbrit sisukorras ei näidata.

Kasutatud kirjanduses ehk allikaloendis loetletakse töö koostamisel kasutatud ja viidatud allikad. Need tuuakse välja autorite perekonnanimede tähestikulises järjekorras. Tähestikulise järjekorra puhul reastatakse ühe autori tööd ilmumisaasta järgi. Kui autorit ei ole näidatud, paigutatakse allikas kirjanduse loetellu pealkirja esimese sõna järgi.

Kui tekib vajadus lisada loovtöösse materjali, mis põhiteksti ei mahtunud, paigutatakse see kasutatud kirjanduse loetelu järele lisadesse. Näiteks paigutatakse lisadesse suuremahulised arvandmed, tekstis olevate jooniste aluseks olnud tabelid. Lisad tuleb pealkirjastada. Rohkem kui ühe lisa esinemise puhul tuleb nad ka nummerdada vastavalt tekstis viitamise järjekorrale (Lisa 1; Lisa 2). Iga lisa algab uuel lehelt. Lisad ja nende pealkirjad tuuakse välja ka sisukorras.

Loovtöö tekst trükitakse A4-lehe ühele poolele. Töö iseseisvad osad (sisukord, sissejuhatus, peatükid, kokkuvõte, kasutatud kirjandus, lisad) algavad uuel leheküljelt ja on pealkirjadena vasakjoondusega.

Lehel on vaba ülal ja all, vasakul ja paremal 2,5 – 3 cm. Arvutikirja suurus on 12, kirjatüüp Times New Roman, reavahe 1,5 punkti (välja arvatud sisukord, loendid, tabelid ja muud sarnased tekstiosad, kus võib kasutada reavahet 1,0). Tekst joondatakse mõlemalt servalt rööpselt (Justified). Tekst esitatakse plokkstiilis, kus tekstilõigu alustamiseks ei kasutata taandridu, vaid suuremat vahet (nt 6 punkti).

Tiitellehe vormistamine: loovtöö teema/pealkiri kirjutatakse trükitähtedega Bold suurusega 20, ülejäänud tekst suurusega 14 (näidis lisas).

Leheküljed nummerdatakse automaatselt alates tiitellehest, kuid tiitellehele leheküljenumbrit ei panda. Number lisatakse alla paremasse nurka või keskele. Sisukorras ei näidata sisukorra leheküljenumbrit.

Iga **tabel** on nummerdatud (Tabel 1, Tabel 2 jne) ning varustatud pealkirjaga, mis paikneb tabeli peal. Tabelite numbreid hakatakse lugema alates esimesest tabelist töös.

Joonisteks nimetatakse kõiki teisi illustratiivse väärtusega materjale, nagu graafikud, diagrammid, skeemid, pildid, fotod, kaardid, joonised jne. Need on sarnaselt tabelitele nummerdatud, kuid varustatud allkirjadega, mis paiknevad tabeli, joonise, foto jne all, ning neilegi viidatakse tekstis. Uurimistöös esitatud fotode allkirjadele lisatakse ka kirje foto autori kohta (Foto: Mari Maasikas).

Kõigile töös esitatud seisukohtadele, faktidele ja andmetele, mis ei ole autori enda poolt välja mõeldud, tuleb viidata. Kunda ÜG õpilaste loovtöodes kasutatakse tekstisisest ümarsulgudes viitamist. Sulgudes esitatakse allika autori perekonnanimi ja teose ilmumisaasta. Kui viidatakse raamatule, tuleb ilmumisaastale lisada ka leheküljenumber, kust viide pärineb. Näiteks: Feministliku kirjanduskriitika eesmärk on ka naiseliku loovuse uurimine (Nootre 2004: 60). Kui refereeritava autori nimi on osa tekstist, lisatakse ilmumisaasta nime järele sulgudesse. Näiteks: Eppleri ja Harju (1997) arvates keskenduvad edu saavutamisele suunatud inimesed peamiselt õppimise tulemusele.

Kui viidataval kirjatükil on rohkem kui kaks autorit, tuuakse esimese kuue autori perekonnanimed välja ainult esimeses viites. Edaspidi kasutatakse esimese autori nime ja tähistust jt. Näiteks: Demograafilised muutused ei sõltu ühiskonna muutustest (Jänes-Kapp jt.: 2005). Kui refereeritakse lõik või mitu lauset, pannakse punkt enne sulgudes esitatud viidet.

Kasutatud allikad esitatakse loetelus autorite perekonnanimede tähestikulises järjekorras, kusjuures ühe autori tööd reastatakse ilmumisaasta järgi. Allikad, millel autorit ei ole, tuuakse kasutatud allikate loetlus välja pealkirja esimese sõna järgi. Autoriteta allikad on näiteks seadused. Sellisel juhul viidatakse töö tekstis sulgudes allika pealkirjale või pikema pealkirja puhul esimestele sõnadele. Näiteks: ... rakendusteaduslike väljundite õpetamisele. (Gümnaasiumi ... 2011) Viide kasutatud allikate loetelus: Gümnaasiumi riiklik õppekava 2011. Riigi Teataja I; nr 20.

Uurimistöö tiitellehe näidis

Kunda Ühisgümnaasium

Juta Jänes

8. klass

AJALEHE PEALKIRJAD

Uurimistöö

Juhendaja õpetaja Rein Rebane

Kunda 2020

Loovtöö esitlemine

Loovtööd praktilist osa (nt lavastus, klassiõhtu korraldamine, filmi esilinastus jne) võib esitleda või läbi viia kogu õppeaasta jooksul koolis või väljaspool kooli. Eelnevalt teavitatakse sellest loovtööde koordinaatorit (klassijuhatajat) ja juhendajat.

Loovtöö kirjalik osa esitatakse kokkulepitud tähtjaks digitaalsel kujul juhendajale ja koordinaatorile. Loovtöö kaitsmisele lubamise otsustab juhendaja.

Töö esitlemiseks on aega kuni seitse minutit. Kui loovtööna valmib film või heliteos, siis kokkuleppel koordinaatori ja juhendajaga arvestatakse selle töö esitlemiseks pikem aeg. Oma seisukohtade paremaks väljatoomiseks tuleb kaitsmisel kasutada slaidiesitlust. Esitluse eesmärk on toetada ja ilmestada uurija seisukohti.

Slaididel esitatakse põhiseisukohad, märksõnad, graafikud, diagrammid – see ei ole tekst, mida ette lugeda, vaid näitlikustamise materjal. Aega arvestades peaks esitlus piirduma 6–10 slaidiga. Minimaalne kirja suurus slaidil on 24 pt.

Slaididel võiks näiteks olla:

1. slaid – töö teema, autori ees- ja perekonnanimi.
2. slaid – probleem ja eesmärk; hüpotees, kui see on seatud.
3. slaid – ülesanded eesmärgi saavutamiseks.
4. slaid – teoreetilise osa olulisemad tulemused.
5. slaid – valim, meetod.
6. slaid – tulemused.
7. slaid – järeldused.
8. slaid – ettepanekud.
9. slaid – midagi sobivat lõpetuseks.

Slaidi tekst ja uurija kõne peavad ühtima. Kõne on alati pikem kui tekst slaididel

Loovtöö juhendamine

Õpilasuurimuse või praktilise töö vastutav juhendaja on kooli töötaja. Lisaks kooli töötajale võib kaasata juhendaja väljastpoolt kooli. Õpilasi suunab töö teematikat ja juhendajat valima ning koostööd koordineerib klassijuhataja.

Õpilastööde juhendaja:

- aitab õpilast teema valikul ja tegevusplaani koostamisel;
- soovitab vajadusel kirjandust ja annab suuniseid info leidmisel;
- jälgib töö vastavust sisulistele ja vormistamise nõuetele ning jälgib ajakava täitmist;
- nõustab õpilast loovtöö esitlemise vormi valikul ja juhendab õpilast esitluse edukaks läbiviimiseks.

Loovtöö hindamine

Loovtööle ja selle esitlemisele annab koondhinnangu kolmeliikmeline hindamiskomisjon, kuhu kuulub ka õpilase juhendaja. Rühmatöö puhul antakse hinnang iga liikme tööle.

Loovtöö hindamise eesmärgiks on:

- 1) kirjeldada loovtööle seatud eesmärkide täideviimist ning anda seeläbi tagasisidet loovtöö kui terviku kohta;
- 2) kujundada kriitilist suhtumist oma töösse, julgustada õpilast järgmisteks loovtöödeks ning toetada seeläbi isiksuse arengut.

Loovtööd hinnatakse mitmeeristavalt: sooritatud või mittesooritatud.

Loovtöid hindab kaitsmiskomisjon, mis arvestab hindamisel järgmisi komponente:

- loovtöö vastavus teemale;
- püstitatud eesmärkide saavutamine;
- kasutatud meetodite otstarbekus;
- loovtöö vormistus (töö teostus ja korrektsus);
- loovtöö originaalsus;
- loovtöö protsess (hindab juhendaja);
- kaitsmisettekande esitus sh näitlikustamine;
- küsimustele vastamine.

Lõpliku hinde otsustab kaitsmiskomisjon kinnisel istungil. Hinne tehakse teatavaks pärast kaitsmist.

Kui õpilasuurimust või praktilist tööd on hinnatud mitterahuldava hindega, antakse õpilasele võimalus korduvaks õpilasuurimuse või praktilise töö ettevalmistamiseks ja kaitsmiseks. 8.klassis sooritatud õpilastöö teema kantakse õpilase põhikooli lõputunnistusele.

Õpilaste loovtööd arhiveeritakse paberkandjal kooli arhiivis.